WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 12 kwietnia 2017 r.

ZP-KNPS.431.2.14.2017.EK

Pan
Jerzy Konopski
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Legnicy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 15 i 16 marca 2017 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r., poz. 575, ze zm.) oraz ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r., poz. 195), kontrolerzy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w składzie: Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca kontroli oraz Honorata Borowiec – starszy inspektor wojewódzki przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnicy przy ul. Poselskiej 13, 59-220 Legnica, zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „MOPS".

Przedmiotem kontroli była ocena działalności MOPS w Legnicy w zakresie realizacji dodatku wychowawczego w wysokości 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej oraz usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 15 grudnia 2016 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2017 roku.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 15 marca 2017 r. funkcję Dyrektora MOPS pełnił Pan Jerzy Konopski odpowiedzialny za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności MOPS podlegającej kontroli wydaje się **ocenę pozytywną,** a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań oraz oświadczeń składanych przez Zastępcę Dyrektora MOPS i pracowników. Kontrola została odnotowana w Książce kontroli pod nr 2/2017. Ilekroć

48

w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „ustawie", należy przez to rozumieć ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, natomiast ilekroć jest mowa o „ustawie o pomocy państwa" należy przez to rozumieć ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.
W toku prowadzonych czynności ustalono:

I. Realizacja dodatku wychowawczego w wysokości 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 80 ust. 1a ustawy oraz według kryteriów określonych w art. 87 – 88, art. 182 ust. 3 ustawy i art. 49 ustawy o pomocy państwa dla dzieci w pieczy zastępczej ustala się prawo do dodatku wychowawczego dla rodziny zastępczej, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka lub rodziny pomocowej na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia. Ponadto zgodnie z art. 115 ust. 2a ustawy oraz według kryteriów określonych w art. 182 ust. 3 i art. 196 ust. 1 ustawy i art. 49 ustawy o pomocy państwa ustala się prawo do dodatku do zryczałtowanej kwoty na wniosek dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia. Obowiązek ten, w myśl art. 181 pkt 3 ustawy należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat, a bezpośrednio w Mieście Legnicy (na prawach powiatu) wykonuje go Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy. Do przyznawania takiej pomocy Prezydent Legnicy upoważnił Dyrektora oraz Zastępcę Dyrektora MOPS w Legnicy.

MOPS w Legnicy określił wzór „Wniosku o przyznanie dodatku wychowawczego". Dokument zawiera dane osoby ubiegającej się o ustalenie prawa do dodatku wychowawczego, ustalenie prawa do dodatku wychowawczego (rodzaj pieczy zastępczej oraz dane wychowanka, którego dotyczy dodatek). Wszystkie osoby ubiegające się o dodatek zastosowały się do obowiązującego wniosku.

(dowód: akta kontroli str. 23)

W okresie objętym kontrolą liczba dzieci, dla których złożono wnioski w okresie od 1 kwietnia do 1 lipca 2016 r. wynosi:

a) przez rodziny zastępcze spokrewnione – dla 127 dzieci z 93 rodzin
b) przez rodziny zastępcze niezawodowe – dla 35 dzieci z 26 rodzin
c) przez rodziny zastępcze zawodowe – dla 12 dzieci z 2 rodzin
d) przez osoby prowadzące rodzinne domy dziecka – 0

f) przez rodziny pomocowe – 0.

Natomiast liczba dzieci, dla których złożono wnioski w okresie od 2 lipca 2016 r. do dnia kontroli, tj. 15 marca 2017 r. wynosi:

a) przez rodziny zastępcze spokrewnione – dla 12 dzieci z 10 rodzin
b) przez rodziny zastępcze niezawodowe – dla 8 dzieci z 7 rodzin
c) przez rodziny zastępcze zawodowe – dla 5 dzieci z 1 rodziny
d) przez osoby prowadzące rodzinne domy dziecka – 0
e) przez dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego – 0
f) przez rodziny pomocowe – 0.

(dowód: akta kontroli str. 22)

Poddano analizie decyzje administracyjne oraz dokumentację następujących osób pełniących funkcję pieczy zastępczej:

1. Rodziny zastępcze spokrewnione:

- E. P. dla 1 dziecka, decyzja DZ.4110/D-RZ/DW/188/16 z dnia 9.09.2016 r.
- P. K. dla 1 dziecka, decyzja DZ.4110/D-RZ/DW/3/16 z dnia 18.04.2016 r.
- B.R. Ł. dla 1 dziecka, decyzja DZ.4110/D-RZ/DW/26/16 z dnia 19.04.2016 r.

2. Rodziny zastępcze niezawodowe:

- R. A. K. dla 1 dziecka, DZ.4112/D-RZ/DW/194/16 z dnia 20.10.2016 r.
- T. B. dla 1 dziecka, decyzja DZ.4110/D-RZ/DW/37/16 z dnia 19.04.2016 r.
- A. K. dla 1 dziecka, decyzja DZ.4110/D-RZ/DW/43/16 z dnia 19.04.2016 r.
- M.T. P. dla 1 dziecka, decyzja DZ.4110/D-RZ/DW/159/16 z dnia 25.04.2016 r.
- U.W. dla 1 dziecka, decyzja DZ.4112/D-RZ/DW/161/16 z dnia 25.04.2016 r.

3. Rodziny zastępcze zawodowe:

- Pogotowie rodzinne M.P. dla 1 dziecka, decyzja DZ.4112/D-RZ/DW/6/17 z dnia 17.02.2017 r.
- M.J.P. dla 1 dziecka decyzja DZ.4112/D-RZ/DW/185/16 z dnia 8.09.2016 r.
- M.J.G. dla 4 dzieci: decyzja DZ.4110/D-RZ/DW/16/16 z dnia 19.04.2016 r., decyzja DZ.4112/D-RZ/DW/17/16 z dnia 19.04.2016 r., decyzja DZ.4110/D-RZ/DW/13/16 z dnia 19.04.2016 r., decyzja DZ.4110/D-RZ/DW/15/16 z dnia 19.04.2016 r.

4. Osoby prowadzące placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego:

- B.S. dla 5 dzieci, decyzje: DZ.4110/D-PL/DW/1/16 z dnia 18.04.2016 r., DZ.4110/D-PL/DW/2/16 z dnia 19.04.2016 r., DZ.4110/D-PL/DW/3/16 z dnia 19.04.2016 r., DZ.4110/D-PL/DW/4/16 z dnia 19.04.2016 r., DZ.4110/D-PL/DW/5/16 z dnia 19.04.2016 r.,

Na dzień kontroli na terenie Legnicy nie funkcjonowały rodzinne domy dziecka oraz rodziny pomocowe.

(dowód: akta kontroli str. 25-36)

W wyniku analizy dokumentacji, na podstawie której ustalono prawo do dodatku wychowawczego, należy stwierdzić, iż wszystkim osobom przyznano dodatek zgodnie z art. 80 ust. 1a ustawy oraz według kryteriów określonych w art. 87 – 88, art. 182 ust. 3 ustawy i art. 49 ustawy o pomocy państwa dla dzieci w pieczy zastępczej.

Dokumenty zebrane podczas czynności administracyjnych to wniosek osoby uprawnionej, postanowienie sądowe, na mocy którego ustanowiona jest rodzina zastępcza lub osoba prowadząca rodzinny dom dziecka oraz oświadczenia i informacje o numerze konta bankowego.

Wszystkie postępowania dotyczące ustalenia dodatku w wysokości 500 zł zakończone były wydaniem decyzji. W wyniku ich analizy stwierdzono, że zawierały one elementy wskazane w art. 107 Kpa (Dz. U. z 2016 r., poz. 23, ze zm.), były również skutecznie doręczone, nie stwierdzono w nich nieprawidłowości, jednostkowa pomyłka dotyczyła błędnie podanej daty faktycznego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, dotyczy decyzji DZ.4112/D-RZ/DW/6/17 z dnia 17.02.2017 r., nie spowodowała ona jednak innych błędów.

Dodatek wychowawczy wynosił 500 zł dla każdego wychowanka do ukończenia przez niego 18 roku życia i był przyznawany na okres 12 miesięcy zgodnie z art. 87 ust. 1a ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 25-36)

II. Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 140 ustawy osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy nastąpiło na podstawie orzeczenia Sądu przyznaje się pomoc na:

a) kontynuowanie nauki,
b) usamodzielnienie
c) zagospodarowanie.

Obowiązek ten, w myśl art. 180 pkt 13 lit. b ustawy należy do zadań własnych powiatu, a bezpośrednio w Mieście Legnicy (na prawach powiatu) wykonuje go Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy. Do przyznawania takiej pomocy Prezydent Legnicy upoważnił Dyrektora oraz Zastępcę Dyrektora MOPS w Legnicy.

(dowód: akta kontroli str. 11-12)

W okresie objętym kontrolą:

a) 11 osób osiągnęło pełnoletność, z tego 3 osobom przyznano pomoc na kontynuowanie nauki, jednej odmówiono, jedna sprawa jest w toku,
b) 47 osobom, które osiągnęły pełnoletność przed okresem objętym kontrolą w okresie objętym kontrolą przyznano pomoc na kontynuowanie nauki,
c) 13 osobom, które osiągnęły pełnoletność przed okresem objętym kontrolą w okresie objętym kontrolą przyznano pomoc na usamodzielnienie,
d) 10 osobom, które osiągnęły pełnoletność przed okresem objętym kontrolą w okresie objętym kontrolą przyznano pomoc na zagospodarowanie,
e) 13 osobom uchylono lub odmówiono przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki.

(dowód: akta kontroli str. 13-21)

Poddano analizie decyzje administracyjne oraz dokumentację następujących pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej:

1. Pomoc na kontynuowanie nauki:

- Renata H., decyzja Nr DZ.4110/D-Rz/k-4/2016 z dnia 14.07.2016 r.
- Karolina P., decyzja Nr DZ.4110/D-Rz/k-3/2016 z dnia 25.05.2016 r.
- Małgorzata D., decyzja Nr DZ.4110/D-Rz/k-6/2016 z dnia 19.09.2016 r.
- Laura M., decyzja Nr DZ.461/D-P1/o-2/16 z dnia 24.06.2016 r.

2. Pomoc na usamodzielnienie:

- Martyna O., decyzja Nr DZ.4110/D-Rz/U-2/2016 z dnia 19.01.2016 r.
- Katarzyna P., decyzja Nr DZ.4110/D-Rz/U-3/2016 z dnia 5.04.2016 r.
- Patrycja M. decyzja Nr DZ.461/D-P1/u-1/2016 z dnia 10.03.2016 r.

3. Pomoc na zagospodarowanie:

- Mariusz R., decyzja Nr 4110/D-Rz/4/16 z dnia 20.09.2016 r.
- Karolina K., decyzja Nr DZ 461/D-RZ/5/16 z dnia 13.12.2016 r.
-Adam G., decyzja Nr DZ. 4110/D-Rz/5/16 z dnia 14.10.2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 38-47)

W wyniku analizy dokumentacji, na podstawie której przyznano pomoc poszczególnym osobom, należy stwierdzić, iż wszystkim osobom przyznano pomoc zgodnie z art. 141 ustawy. Osoby te przebywały w pieczy zastępczej przez okres co najmniej: 3 lat - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną lub 1 roku - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Pomoc na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie przyznawano osobom usamodzielnianym, których dochód miesięczny nie przekraczał kwoty 1200 zł, zgodnie z art. 142 ust. 1 ustawy. Podstawą uznania wysokości dochodu były najczęściej oświadczenia o dochodach wnioskodawców.

Każdy rodzaj pomocy (na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie) dla osoby usamodzielnianej, o której mowa w art. 140 ust. 1 ustawy był przyznawany lub udzielany na wniosek tej osoby, zgodnie z art. 143 ust. 1 ustawy.

Wszystkie osoby wnioskujące o pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie wyznaczyły opiekuna usamodzielnienia, zgodnie z art. 145 ust. 3 ustawy. W badanych postępowaniach tylko w przypadku czterech wychowanków dochowano obu terminów: wyznaczenia opiekuna i opracowania indywidualnego programu usamodzielnienia. W dwóch przypadkach nie dochowano żadnego z tych terminów, w trzech dochowano tylko jeden, a w jednym przypadku trudno było to ustalić, ponieważ w dokumentacji znalazła się tylko modyfikacja indywidualnego planu. Terminy te przeanalizowano zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w wersji po wejściu w dniu 25 lipca 2014 r. ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1188), jak i przed wejściem tej zmiany. Instytucją odpowiedzialną za dotrzymanie ww. terminów jest jednostka, w której przebywa wychowanek przed ukończeniem 18 roku życia. Zgodnie z art. 145 ust. 1 i 4 ustawy wszystkie osoby posiadały indywidualny program usamodzielnienia lub jego modyfikację, który był zatwierdzony przez kierownika jednostki.

(dowód: akta kontroli str.39-47)

Pomoc na usamodzielnienie została przyznana zgodnie z kryteriami określonymi w art. 149 ustawy, tj. dla osoby przebywającej w rodzinie zastępczej spokrewnionej minimum 3 lata - otrzymała nie mniej niż 3300 zł, natomiast osobie przebywającej w rodzinie zastępczej niezawodowej, zawodowej, rodzinnym domu dziecka, placówce rodzinnej od 1 roku do 2 lat - otrzymała nie mniej niż 1650 zł; od 2 do 3 lat - otrzymała nie mniej niż 3300 zł, powyżej 3 lat - otrzymała nie mniej niż 6600 zł. W analizowanych 3 przypadkach przyznano pomoc pieniężną na usamodzielnienie w wysokości: 3300 zł - dwukrotnie oraz 6600 zł.

(dowód: akta kontroli str.38, 42-43)

Pomoc na kontynuowanie nauki została przyznana zgodnie z kryteriami określonymi w art. 146 ustawy, 3 wychowanków, których dokumentację przeanalizowano otrzymały nie mniej niż 500 zł. W pozostałym 1 przypadku nastąpiła odmowa przyznania pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki z powodu skreślenia wychowanki z listy uczniów, braku uzupełniania

dokumentów, braku zainteresowania postępowaniem. W jednej z decyzji podano nieaktualny publikator ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

(dowód: akta kontroli str. 39, 40-41, 46)

Pomoc na zagospodarowanie została przyznana zgodnie z kryteriami określonymi w art. 150 ustawy. Analiza dokumentów 3 osób wnioskujących o tę pomoc wskazała, że otrzymali oni pomoc pieniężną w wysokości 5000 zł każdy.

(dowód: akta kontroli str.44-45,47)

Wszystkie postępowania dotyczące przyznanej pomocy zakończone były wydaniem decyzji. Ich analiza wykazała, że zawierały one elementy o których mowa w art. 107 Kpa (Dz. U. z 2016 r., poz. 23, ze zm.), były również skutecznie doręczone.

Dokonując analizy przedstawionej powyżej dokumentacji ustalono, że w decyzjach administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej błędnie oznaczano organ uprawniony do ich wydawania. Art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 23 ze zm.), wskazuje na obowiązek oznaczania organu administracji wydającego decyzję, a nie jego urzędu. Urząd będąc aparatem pomocniczym organu administracji nie posiada kompetencji władczych.

Wskazane jest zatem w przyszłości, przy wydawaniu decyzji administracyjnych właściwie oznaczać organ je wydający.

III. Poradnictwo prawne i psychologiczne dla wychowanków usamodzielnianych

Zgodnie z art. 140 ust. 1 pkt 3 ustawy osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

W ramach realizacji zadania, zgodnie z oświadczeniem Dyrektora PCPR, radca prawny dostępny jest dla usamodzielnianych dwa razy w tygodniu, tj. we wtorki (13.30 – 16.00), w piątki (9.30.-11.00).

Pomoc psychologiczna dla wychowanków usamodzielnianych jest realizowana w Zespole Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przez zatrudnionego psychologa, który jest dostępny przez cały tydzień w godzinach od 7.30. do 18.00. Obaj specjaliści przyjmują w siedzibie Zespołu do Spraw Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy przy ul. Okrzei 9.

(dowód: akta kontroli str. 48)

W jednostce kontrolowanej nie stwierdzono występowania nieprawidłowości, a jednostkowe uchybienia nie mają wpływu na poprawne funkcjonowanie jednostki, w związku z tym nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

Pouczenie:
Zgodnie z art. 197 d ust.1, 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2017 r., poz. 697), kontrolowana jednostka, której wydano lub nie zalecenia pokontrolne, może w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia, zgłosić do niego zastrzeżenia.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zawiła
.....ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

Podpisy osób kontrolujących:

.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

Do wiadomości:
1) Prezydent Miasta Legnicy